

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

4.1 การบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาที่เกิดจากผลผลิตงานวิจัย

4.1.1 จัดทะเบียน/จดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญาใหม่ที่เกิดจากผลงานวิจัย

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2558 งานทรัพยากรสินทางปัญญาได้ดำเนินการจดทะเบียน/จัดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญาทั้งหมด 15 รายการ ได้แก่ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ 4 รายการ อนุสิทธิบัตร 2 รายการ ลิขสิทธิ์ 7 รายการ เครื่องหมายการค้า 1 รายการ และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 1 รายการ โดยมีรายการทรัพยากรสินทางปัญญาที่จดทะเบียน/จัดทะเบียน ดังนี้

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

- ชีวผลิตภัณฑ์สำหรับป้องกันกำจัดจิ้งหรีด
- ชีวผลิตภัณฑ์สำหรับปรับปรุงคุณภาพดิน
- ชีวผลิตภัณฑ์ชนิดผงสำหรับป้องกันโรคจุดของพืช
- ชีวผลิตภัณฑ์ชนิดผงสำหรับป้องกันโรคไหม้ของพืช

อนุสิทธิบัตร

- สูตรตำรับผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผมและหนังศีรษะ (Hair tonic)
- สูตรตำรับผลิตภัณฑ์เพิ่มความชุ่มชื้นสำหรับผิวหน้า (Face Moisturizer) ที่มีส่วนประกอบจากสารสกัดผักข้าว

ลิขสิทธ์

- DVD การฟื้นฟูแหล่งอาหาร (Food Bank) และความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง
- DVD การขยายพันธุ์ การปลูก และการดูแลรักษามะแขว่น
- DVD การปลูกข้าวโพดเหลืองด้วยพืชตระกูลถั่วในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง
- DVD การพัฒนาระบบตลาดชุมชนบนพื้นที่สูง
- DVD การเลี้ยงหมูหลุม
- DVD การผลิตถ่านอัดแท่งจากขี้ข้าวโพด

เครื่องหมายการค้า

- เครื่องหมายการค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าลายกะเหรี่ยงโบราณ ภายใต้แบรนด์ “ตะกี้”

ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

- ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงร่างกาย

ตารางที่ 4.1 รายการทรัพย์สินทางปัญญาที่ยื่นจดแจ้ง/จดทะเบียนปีงบประมาณ 2558

ประเภททรัพย์สินทางปัญญา	ดำเนินการยื่นจดทะเบียนใน ปีงบประมาณ 2558 (รายการ)
สิทธิบัตรการประดิษฐ์	4
อนุสิทธิบัตร	2
ลิขสิทธิ์	7
เครื่องหมายการค้า	1
ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	1
รวม	15

**4.1.2 ติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนการขอยื่น
จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา**

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2558 งานทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนการขอยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด โดยทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 – 2558 มีทั้งหมด 67 รายการ โดยที่ปีงบประมาณ 2558 มีการติดตาม/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนของกรมทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 52 รายการ ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีสถานะทางกฎหมายแล้ว 24 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 รายการทรัพย์สินทางปัญญาที่มีติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนการขอยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

ประเภททรัพย์สินทางปัญญา	ทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งหมดของสถาบันฯ	ติดตาม/แก้ไขสถานะ	มีสถานะทาง กฎหมายแล้ว
สิทธิบัตรการประดิษฐ์	13	9	0
สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	4	4	0
อนุสิทธิบัตร	12	10	6
ลิขสิทธิ์	28	19	26
ขึ้นทะเบียนพันธุ์	4	4	4
เครื่องหมายการค้า	5	4	3
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	1	1	1
พื้นที่คุ้มครองสมุนไพร ฯ	1	1	1
ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	1	0	0
รวม	67	52	24

4.1.3 จัดทำคู่มือการขอยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร

คู่มือฉบับนี้กล่าวถึงรายละเอียดของการยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภท “สิทธิบัตร” ได้แก่ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร เพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัย นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสำหรับการเขียนร่างคำขอสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และสิทธิบัตรการออกแบบให้ถูกต้องตามรูปแบบของกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยในการจัดทำคู่มือครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก รศ.ดร.ดวงหทัย เพ็ญตระกูล ที่ปรึกษาด้านทรัพย์สินทางปัญญา สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ ประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร
 - 1.1) ความหมายของทรัพย์สินทางปัญญา
 - 1.2) ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา
 - 1.3) สิทธิบัตร
 - ประเภทของสิทธิบัตร
 - เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตร
 - การประดิษฐ์และการออกแบบที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร
 - ประโยชน์ที่จะได้รับจากสิทธิบัตร
- 2) ขั้นตอนการขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร
 - 2.1) ขั้นตอนการขอรับสิทธิบัตร
 - ขั้นตอนการขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์
 - ขั้นตอนการขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
 - ขั้นตอนการขอรับอนุสิทธิบัตร
 - 2.2) สถานที่การยื่นขอจดทะเบียน
- 3) คำแนะนำในการร่างคำขอสิทธิบัตร
 - 3.1) การร่างคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร
 - องค์ประกอบของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร
 - คำแนะนำในการร่างรายละเอียดการประดิษฐ์ของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร
 - คำแนะนำในการร่างข้อถ้อยสิทธิของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร

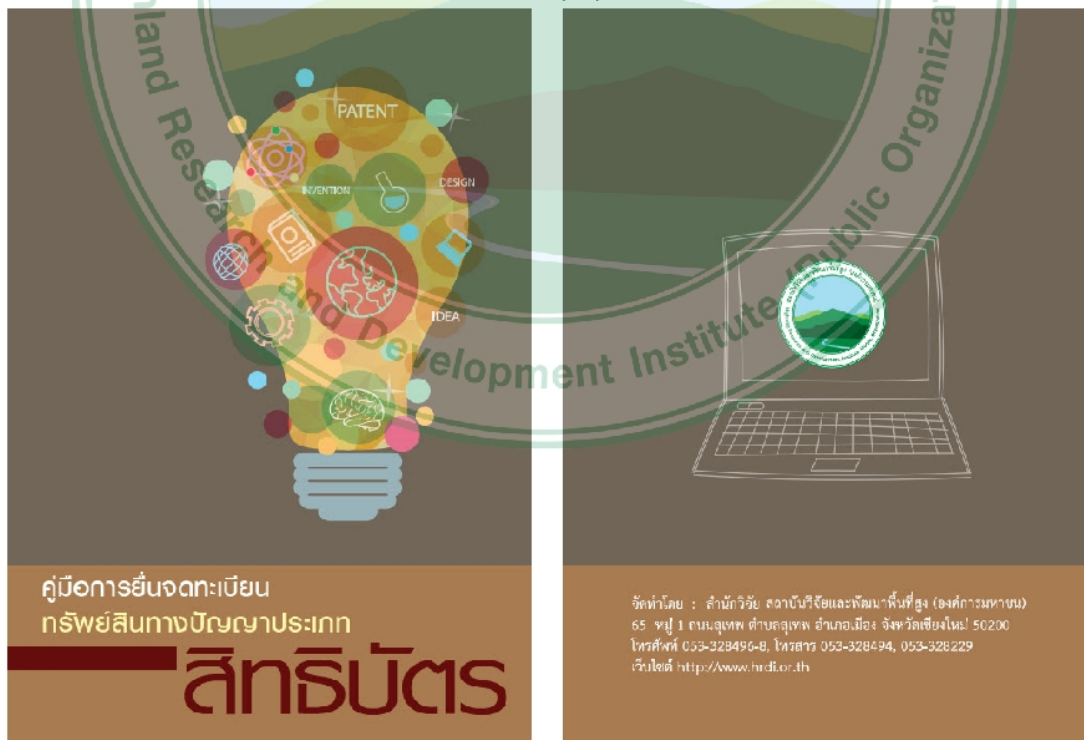
- คำแนะนำในการร่างบทสรุปการประดิษฐ์ของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร
- คำแนะนำในการเตรียมรูปเขียนของคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร

3.2) การร่างคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

- องค์ประกอบของคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
- คำแนะนำในการร่างข้อถ้อยสิทธิของคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
- คำแนะนำในการเตรียมรูปเขียน/รูปถ่ายของคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

4) ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

- 4.1) อัตราค่าธรรมเนียม
- 4.2) อัตราค่าธรรมเนียมรายปีสิทธิบัตรการประดิษฐ์
- 4.3) อัตราค่าธรรมเนียมรายปีสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 4.4) อัตราค่าธรรมเนียมรายปีอนุสิทธิบัตร
- 4.5) ค่าธรรมเนียมการต่ออายุอนุสิทธิบัตร

ภาพที่ 4.1 คู่มือการยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร

4.1.4 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 งานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการจ้างเหมาออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา (Phase I) เรียกว่า ระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Management System: IPMS) ซึ่งประกอบไปด้วยระบบย่อย 5 ระบบ คือ การนำเข้าข้อมูล การรายงาน สืบค้นข้อมูล การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และการบันทึกประวัติการใช้ระบบ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้พัฒนาในส่วนของการติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา และการแจ้งเตือนผู้ใช้ระบบ เพื่อลดข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการขอยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาในแต่ละประเภท

ปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ดำเนินการพัฒนาระบบ และปรับปรุงระบบเดิมให้มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มสิทธิให้นักวิจัย/ผู้ประสานงานที่ยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เข้ามาดูสถานะในการขอยื่นจดทะเบียนในเรื่องของตนเองได้ รวมถึง Flowchart ที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการในทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท ดังนั้น งานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา จึงจัดจ้างพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันฯ มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพรองรับการจัดการฐานข้อมูลที่จะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต มีระยะเวลาดำเนินการทั้งหมด 270 วัน (ครบกำหนดส่งงานวันที่ 19 เมษายน 2559)

● ขอบเขตงานที่ต้องดำเนินการ

- พัฒนาเป็น Web Application และต้องระบุเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ หากใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือพิเศษสำหรับระบบจะต้องส่งมอบโปรแกรมหรือเครื่องมือที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย
- ระบบที่พัฒนาสามารถรองรับการทำงานบนระบบปฏิบัติการ Platform Windows เป็นอย่างน้อย
- ผู้รับจ้างจะต้องปรับปรุงขั้นตอนการยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนดไว้
- พัฒนาขั้นตอนการทำงานของระบบย่อยต้องให้เป็นไปตามที่ผู้ใช้งานกำหนด และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม ประกอบด้วยระบบย่อยดังนี้
 - 1) ระบบนำเข้าข้อมูล
 - 2) ระบบติดตาม
 - 3) ระบบรายงาน
 - 4) ระบบสืบค้นข้อมูล
 - 5) ระบบเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้าน IP
 - 6) ระบบบันทึกประวัติการใช้ระบบ
 - 7) ระบบจัดการสิทธิ

- ระบบเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้าน IP ผู้ดูแลระบบสามารถเพิ่มเอกสารเพื่อเผยแพร่ได้ และมีหมวด “คู่มือ IP เผยแพร่ให้กับบุคคลทั่วไป” แยกต่างหาก เพื่อความสะดวกต่อการใช้งานของผู้ใช้งานทั่วไป
- สิทธิ์สำหรับการใช้งานระบบออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้
 - 1) ผู้ดูแลระบบ สามารถจัดการ IP ทั้งหมด และจัดการบัญชีผู้ใช้งานได้
 - 2) ผู้บริหาร สามารถเรียกดูสถานะของ IP ทั้งหมดได้
 - 3) ผู้ประสานงาน สามารถเรียกดูสถานะการจดทะเบียนใน IP ของตนเองได้
 - 4) บุคคลทั่วไป สามารถเรียกดูรายการ IP ทั้งหมดที่เผยแพร่ได้ (ไม่ต้อง Login เข้าใช้งานระบบ)
- เพิ่ม field ข้อมูล “การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา” และสามารถเข้าถึงได้เฉพาะผู้ดูแลระบบและผู้บริหาร เท่านั้น
- ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาที่อยู่ในระบบอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วย 6 ประเภท ที่สถาบันได้ดำเนินการใน 9 ประเภท ได้แก่
 - 1) สิทธิบัตรการประดิษฐ์
 - 2) สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
 - 3) อนุสิทธิบัตร
 - 4) ลิขสิทธิ์
 - 5) เครื่องหมายการค้า
 - 6) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
 - 7) ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
 - 8) คຸ້ມຄອງພັນຖືພີ (เพิ่มจากระบบเดิม)
 - 9) พื้นที่คุ้มครองอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิด (เพิ่มจากระบบเดิม)
- ผู้รับจ้างจะต้องแก้ไขข้อมูล Static ที่แสดงในระบบ ตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด
- ผู้รับจ้างจะต้องเพิ่มเติมและแก้ไข field การเก็บข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา ตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด
- ผู้รับจ้างจะต้องให้ระบบสามารถแจ้งเตือนทางอีเมลให้แก่ผู้ใช้งาน ในขั้นตอนที่ผู้ว่าจ้างกำหนดได้
- ระบบการแจ้งเตือน ให้รวมเมนู การแจ้งเตือน และ ค่าธรรมเนียม ไว้ในหัวข้อ “**การแจ้งเตือน**” โดยสามารถแจ้งเตือนเข้าอีเมลของผู้ใช้ระบบมากกว่า 1 คน ได้ และสามารถแก้ไขสถานะได้
- ระบบรายงานสรุป มีการเพิ่มเติมแก้ไข ดังนี้
 - 1) ให้รวมเมนู เผยแพร่ และ รายงานสรุป ไว้ในหัวข้อ “**รายงานสรุป**”
 - 2) ปรับปรุงรายงานสรุปหน้าแผนภูมิแท่งและแผนภูมิสัดส่วน ในส่วนของตารางแต่ละประเภท ให้สามารถตรวจสอบได้ว่าประกอบด้วยรายการอะไรบ้าง
 - 3) เพิ่มรายงานสรุปจำนวนรายการ IP ที่แก้ไขในเดือน

4) เพิ่มรายงานแสดงรายการมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาทุกรายการ

- การเผยแพร่ทรัพย์สินทางปัญญาให้สามารถเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสถาบันได้
- ในขั้นตอนการทำงานของระบบต้องให้เป็นไปตามที่ผู้ใช้งานกำหนด และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม
- ผู้รับจ้างสามารถปรับข้อเสนอได้ตามความเหมาะสม
- ติดตั้งระบบงานให้เป็นที่เรียบร้อย และสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี หากในกรณีที่ผู้รับจ้างกระทำการใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบงาน และ/หรือข้อมูลอื่น ๆ ของผู้ว่าจ้างที่มีอยู่เดิม ผู้รับจ้างต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายนั้น
- ระบบและซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่ติดตั้ง และใช้งานในระบบทั้งหมดต้องมีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย

4.2 การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน

4.2.1 ศึกษา รวบรวม สังเคราะห์ ผลลัพธ์ องค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปากกล้วย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
ชุมชนในเขตพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปากกล้วย (บ้านปากกล้วยพัฒนาตำบลแม่สอย) เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชสมุนไพรพื้นบ้าน และ มีองค์ความรู้ในการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านในการรักษาโรค อีกทั้งยังมีตำรายาพื้นบ้านที่คงอยู่กับชุมชนมาตั้งแต่อดีต โดยที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้ จะสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้มีโอกาสที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้จะสูญหายไป อีกทั้งองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านี้ ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน ทำให้มีโอกาสที่บุคคลภายนอกจะนำเอาองค์ความรู้ซึ่งเป็นของชุมชน ไปหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้ งานทรัพย์สินทางปัญญา จึงได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อยืนยันจดทะเบียน/จดแจ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ชุมชน ทั้งพืชสมุนไพรท้องถิ่นและตำรายาสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อให้ชุมชนได้รับการคุ้มครอง ภูมิปัญญานั้นๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ การยืนยันจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนจะต้องได้รับความเห็นชอบของชุมชนด้วย จึงจะสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ต่อไปได้ โดยเจ้าหน้าที่ทรัพย์สินทางปัญญา และนักวิจัยโครงการสมุนไพรได้เข้าร่วมประชุมกับกลุ่มสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านปากกล้วยพัฒนา เพื่อขอความคิดเห็นในเรื่องการขอขึ้นทะเบียนตำรายาสมุนไพรพื้นบ้านกับหน่วยงานต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งได้มีการชี้แจงถึงข้อดีและข้อเสียในการขึ้นทะเบียนตำรายาพื้นบ้าน ดังนี้

ข้อดี

- 1) ตำรายาท้องถิ่นจะไม่สูญหาย มีการบันทึกเป็นเอกสารไว้ชัดเจน
- 2) ผู้ถือสิทธิจะได้รับสิทธิในการคุ้มครองภูมิปัญญาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
- 3) ผู้ถือสิทธิมีโอกาสประโยชน์ในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ จากภาครัฐ
- 4) ผู้ถือสิทธิสามารถใช้ประโยชน์สิทธิที่มีอยู่ ในเชิงพาณิชย์ได้

ข้อเสีย

- 1) สิทธิที่ได้มีอายุจำกัด หากผู้ถือสิทธิปล่อยให้สิทธิหมดอายุ ตำรับยาสมุนไพรพื้นบ้านนั้นๆ จะตกเป็นของแผ่นดิน
- 2) ผู้ถือสิทธิจะต้องเปิดเผยขั้นตอนการผลิต และส่วนผสมต่างๆแก่ผู้ตรวจสอบ
- 3) การขอขึ้นทะเบียนใช้ระยะเวลานาน และมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก

ซึ่งการขอขึ้นทะเบียนพืชสมุนไพรท้องถิ่น และตำรับยาพื้นบ้านให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน จะต้องแนบรายละเอียดต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณา เช่น ชื่อตำรับยา/สูตรตำรับยา (หน่วยนับตามหลักการแพทย์แผนไทย หรือหน่วยสากล)/รายละเอียดที่แสดงถึงสิทธิ/กรรมวิธีการผลิต ต้องเป็นแบบโบราณ(ขั้นตอน/ปริมาณสุทธิ/ระยะเวลาที่ใช้-ระดับความร้อน/การบรรจุ/วิธีการเก็บรักษา/พิธีกรรมคาถา)/ตัวอย่างตำรับยา+ส่วนผสม(ตัวอย่างแห้ง)/สรรพคุณ วิธีการใช้ ข้อห้าม/ภาพถ่ายตำรายา

ภาพที่ 4.2 การประชุมขอความคิดเห็นกับกลุ่มสมุนไพรแม่บ้าน บ้านปากกล้วยพัฒนา

ที่ประชุมมีความคิดเห็นว่า หากสมาชิกท่านใดต้องการที่จะขอยื่นจดทะเบียนคุ้มครองตำรับยาสมุนไพรในท้องถิ่นให้เป็นภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย สามารถแจ้งความจำนงค์ได้ที่เจ้าหน้าที่งานทรัพย์สินทางปัญญาหรือผู้นำกลุ่ม ซึ่งในเบื้องต้น มีผู้ให้ความสนใจจะขอจดทะเบียนตำรับยาสมุนไพรจำนวน 2 ตำรับคือ ยาบำรุงร่างกาย สูตร1 และยาแก้ผดผื่น

ยาบำรุงร่างกายสูตร 1

สรรพคุณ : บำรุงกำลัง ช่วยเจริญอาหาร

ส่วนประกอบ :

- 1) สะบ้ายี่
- 2) ข้าวชะอำ
- 3) บอจินบัว
- 4) ใค้ซ่า
- 5) อ้วจ้วไก่
- 6) ปูเฒ่าทั้งไม้เท้า

- 7) จีเดหวือ
- 8) ชั่วกะลอ

วิธีใช้ : นำสมุนไพรมานำ 1 ซอง(45 กรัม) ห่อผ้าขาวบางต้มในน้ำ 1-2 ลิตร ใช้ดื่มแทนชา หรือดองกับเหล้า

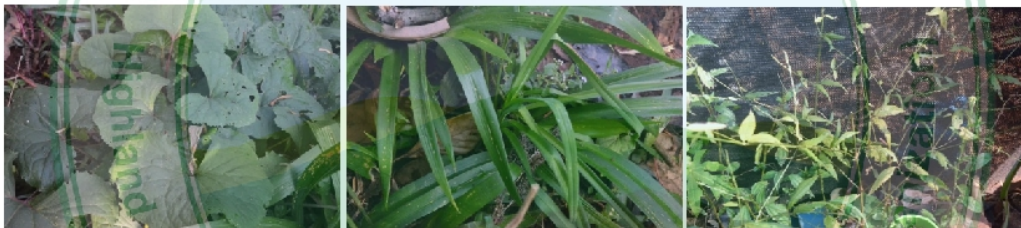
ยาแก้ผดผื่น

สรรพคุณ : แก้ผดผื่น สำหรับสตรีที่เพิ่งคลอดบุตร แก้ก้องเสีย อาเจียน

ส่วนประกอบ :

- 1) หย่าเลี้ยว
- 2) ชีเตอเนง
- 3) หลงดู
- 4) ทังฮือ

วิธีใช้ : นำสมุนไพรมานำ 1 ซอง(45 กรัม) ห่อผ้าขาวบางต้มในน้ำ 1-2 ลิตร ใช้ดื่มแทนชา

ภาพที่ 4.3 พืชสมุนไพรส่วนประกอบของยาแก้ผดผื่น

ส่วนสมาชิกกลุ่มสมุนไพรแม่บ้าน บ้านปากกล้วยพัฒนาท่านไถยังไม่มีความสนใจหรือติดปัญหา บางประการในการจดทะเบียนคุ้มครองตำรับยาสมุนไพร เช่น บางท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า ห้ามบอกสูตรตำรับยาแก่ผู้อื่น มีเช่นนั้นเจ้าของตำรับยาอาจเกิดโรคร้ายไข้เจ็บ หรือบางท่านยังไม่เข้าใจถึงสิทธิการคุ้มครองตำรับยาสมุนไพรเท่าที่ควร ก็สามารถแจ้งความจำนงค์ในภายหลังได้ โดยที่เจ้าหน้าที่งานทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการยื่นจดทะเบียนตำรับยาสมุนไพรพื้นบ้านให้แก่ชุมชนต่อไป

- โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจาก ช้างข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง มีความต้องการที่จะจัดทำเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม เพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ลูกค้าสามารถแยกสินค้าของกลุ่มออกจากผู้ผลิตรายอื่นได้ และทราบว่าใครเป็นผู้ผลิต งานทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของเครื่องหมายการค้า และประโยชน์ของการใช้เครื่องหมายการค้า ฉลากสินค้า และบรรจุนิติภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมไปถึงการยกตัวอย่างเครื่องหมายการค้าที่ใช้ในตลาดปัจจุบัน ให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากช้างข้าวโพดบ้านศรีบุญเรืองได้

ทำความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้เครื่องหมายการค้ากับผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด ปัจจุบันกลุ่มจำหน่ายถ่านอัดแท่งในขนาดบรรจุ 10 กิโลกรัม และมีความต้องการที่จะบรรจุขนาด 1 กิโลกรัม เพื่อจำหน่ายต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ทรัพยากรสินทางปัญญาได้ชี้แจงถึงข้อดีของการใช้เครื่องหมายทางการค้ากับผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- 1) ทำให้ลูกค้าสามารถจดจำสินค้าได้ ไม่สับสนกับสินค้ายี่ห้ออื่น
- 2) ช่วยให้ลูกค้าสามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าได้
- 3) ทำให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพตามต้องการ
- 4) ทำให้ลูกค้าทราบว่าใครเป็นผู้ผลิต
- 5) ทำให้ลูกค้าทราบแหล่งที่มาของสินค้า
- 6) ช่วยในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า
- 7) ทำให้สินค้าดูน่าเชื่อถือ

ภาพที่ 4.4 การประชุมขอความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครื่องหมายทางค้าที่กลุ่มต้องการ

เจ้าหน้าที่ทรัพยากรสินทางปัญญาได้ขอความคิดเห็นจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง เกี่ยวกับรูปแบบเครื่องหมายทางค้าที่กลุ่มต้องการ ซึ่งสมาชิกของกลุ่มมีความเห็นว่า อยากให้เครื่องหมายการค้าของกลุ่ม ประกอบไปด้วยรูปที่สื่อถึงถ่านอัดแท่ง/ซังข้าวโพด/ฝักและต้นข้าวโพด/ฝักข้าวโพดแห้งที่แกะเปลือกแล้ว/เปลวไฟ/ชื่อกลุ่มถ่านอัดแท่งศรีบุญเรือง/อักษรย่อ โดยใช้โทนสีสดใส ประกอบไปด้วยสีเหลืองข้าวโพด เขียวและดำ ซึ่งจากการประชุมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรืองดังกล่าว เจ้าหน้าที่งานทรัพยากรสินทางปัญญาได้ประสานกับนักออกแบบเพื่อออกแบบเครื่องหมายทางการค้าให้ทางกลุ่มเลือกทั้งหมด 8 แบบ ดังนี้

ภาพที่ 4.5 แบบเครื่องหมายทางค้าที่นักออกแบบได้ออกแบบให้แก่กลุ่มฯ ครั้งที่ 1

ซึ่งมติที่ประชุมอยากให้คงรูปวงกลมรูปลูกศรรีไซเคิล ถ่านอัดแท่ง และฝักข้าวโพดเอาไว้ และออกแบบปรับปรุงเครื่องหมายการค้าถ่านอัดแท่งอีกเล็กน้อย ซึ่งงานทรัพย์สินทางปัญญาได้ประสานนักออกแบบเพื่อแก้ไขเครื่องหมายการค้าถ่านอัดแท่งให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ภาพที่ 4.6 แบบเครื่องหมายทางค้าที่นักออกแบบได้ออกแบบให้แก่กลุ่มฯ ครั้งที่ 2

ซึ่งกลุ่มฯ ได้เลือกเครื่องหมายการค้าเป็นรูปฝักข้าวโพดที่ล้อมรอบด้วยถ่านอัดแท่ง ในวงกลมรูปลูกศร รีไซเคิล เพื่อสื่อถึงการนำซึ่งข้าวโพดที่ไม่มีประโยชน์แล้ว กลับมาใช้ประโยชน์โดยการทำเป็นถ่านอัดแท่ง

ภาพที่ 4.7 เครื่องหมายการค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจาก ช้างข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน
กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอของพระบาทห้วยต้มจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ โดยใช้รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกัน รวมถึงมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าของกลุ่มที่แตกต่างกัน
- กลุ่มศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม ผลิตภัณฑ์ผ้าของกลุ่มจะเน้นลวดลายแบบโบราณ โดยกลุ่มลูกค้าหลักของกลุ่มคือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน และพ่อค้าคนกลางที่รับไปขายต่อ จากการหารือกับผู้นำกลุ่ม พบว่า มีหน่วยงานจากภาครัฐ (ศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ) เข้ามาออกแบบเครื่องหมายทางการค้าและสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ให้แก่กลุ่มแล้ว แต่จากการหารือกับผู้นำกลุ่ม พบว่า ยังมีส่วนงานที่ทางกลุ่มต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาเข้ามาช่วยดำเนินการให้ก็คือ (1) ต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการจดทะเบียนลวดลายผ้าที่ทางกลุ่มคิดค้นขึ้นมาใหม่ ให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน (2) เนื่องจากกลุ่มศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม ได้รับการคัดเลือกจากวัฒนธรรมจังหวัดให้ขึ้นทะเบียนลวดลายผ้ากะเหรี่ยงโบราณ จำนวน 10 ลาย เป็นมรดกโลก ดังนั้น ทางกลุ่มจึงอยากจะรวบรวมลายผ้าทั้งลายโบราณและลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ในรูปแบบหนังสือรวบรวมลายผ้า เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทราบประวัติความเป็นมาของลวดลายผ้าลายต่างๆ และเพื่ออนุรักษ์ลายผ้าโบราณไม่ให้สูญหายไป

ภาพที่ 4.8 การหารือร่วมกับผู้นำกลุ่มศูนย์วิจัย

ภาพที่ 4.9 รูปเครื่องหมายการค้าของกลุ่มศูนย์วิจัย

ภาพที่ 4.10 ลวดลายผ้าที่กลุ่มคิดค้นขึ้นมาใหม่

- กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ มีสมาชิกทั้งหมด 25 คน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะเน้นไปที่ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอ โดยมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลัก คือ ส่งสินค้าให้กับมูลนิธิโครงการหลวง และกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ที่ซึ่งทางกลุ่มต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาออกแบบเครื่องหมายการค้าโดยใช้สัญลักษณ์เป็นรูปนกฮูกสองตัว (เนื่องจากเป็นสินค้าแปรรูป) และใช้ชื่อแบรนด์ว่า DokoOwl (โดเกอโอ) ภาษากะเหรี่ยงแปลว่านกฮูก รวมไปถึงสนับสนุนป้ายผ้าสำหรับติดกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

ภาพที่ 4.11 การหารือร่วมกับผู้นำกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ
และรูปเครื่องหมายการค้าที่กลุ่มทดลองออกแบบไว้แล้ว

ซึ่งงานทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการจัดจ้างนักออกแบบเครื่องหมายการค้าตามความต้องการของกลุ่ม คือให้เน้นการออกแบบสีสันสดใส แต่ให้ดูเรียบง่าย โดยที่นักออกแบบได้ออกแบบเบื้องต้น ทั้งหมด 8 แบบ โดยที่กลุ่มเลือก แบบที่ 8 มาใช้เป็นเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม โดยให้ปรับโทนสีให้เน้น เหลือง เขียว และน้ำตาลมากขึ้น

ภาพที่ 4.12 เครื่องหมายการค้าของกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ

- กลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ มีสมาชิกทั้งหมด 70 คน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะเน้นไปที่ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ทั้งแบบโบราณและประยุกต์ โดยช่องทางการจัดจำหน่ายหลักของกลุ่มได้แก่ตลาดส่งออก และกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งทางกลุ่มมีเครื่องหมายการค้าที่สมาชิกภายในกลุ่มออกแบบเอง ภายใต้แบรนด์ TAKI (ตะกี้) และต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญายื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกลุ่มกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา รวมไปถึงสนับสนุนป้ายผ้าขนาด 4.7x1.2 เซนติเมตรสำหรับติดกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ป้ายติดสินค้า และป้ายหน้าร้าน

ภาพที่ 4.13 การหารือร่วมกับผู้นำกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงสายโบราณ และรูปเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น อ.แม่สรวย จ.เชียงใหม่

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในพื้นที่ พบว่า นายอ้าย หมื่อแล อายุ 64 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 18 ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็น หมอยาสมุนไพรที่ได้รับการยอมรับนับถือในท้องถิ่น และมีองค์ความรู้ในการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านในการรักษาโรค ทั้งที่เป็นตำรับยาพื้นบ้าน และการใช้พืชสมุนไพรเชิงเดี่ยวในการรักษาโรคต่างๆ เช่น อาการปวดท้อง เป็นไข้ เป็นแผลพุพอง เป็นหนอง กระดูกหัก เป็นต้น ซึ่งนายอ้าย ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้มาจากบรรพบุรุษ ตลอดจนได้ไปศึกษาหาความรู้ในเรื่องสมุนไพรและยาพื้นบ้านจากหมอยาในพื้นที่อื่นๆ มาตั้งแต่อดีต

โดยที่เจ้าหน้าที่ทรัพยากรทางปัญญา และนักวิจัยโครงการสมุนไพรได้ชี้แจงถึงข้อดีและข้อเสีย ในการขึ้นทะเบียนตำรับยาพื้นบ้านให้นายอ้าย ได้รับทราบ และนายอ้ายมีความประสงค์ที่จะขึ้นทะเบียนคุ้มครองตำรับยาสมุนไพรทั้งหมด 4 สูตร ได้แก่

1. ตำรับยาสมุนไพรสูตรแก้ปวดท้อง ท้องอืด เป็นไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ซึ่งมีส่วนผสมของสมุนไพร ดังนี้
 - ชุมป่าโดโย
 - หลอสา
 - บูกอ
 - มาคาโลด
 - ชินีค่า
 - ปาซองมาตุฟู
 - จาโด
 - ซีปีแด
 - ยาเหมีย
 - อาโกค่อหล้อ
 - การีเซอ

- ระบุจากา
- กระชายขาว
- กระชายดำ

2. ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงกำลัง ซึ่งมีส่วนผสมของสมุนไพร ดังนี้

- ชุมป่าไต่โย
- สาโด
- ซีบีแด
- ซองกาแยตอ
- หลอเซมา
- อาบาน
- หลอรู
- โตโต
- ยาเทมีบา
- อาโกคอหล้อ
- โลบอ
- จาคาเต้
- โกจาลาซ่อง

3. ตำรับยาสมุนไพรสูตรแก้พุพอง เป็นหนอง ซึ่งมีส่วนผสมของสมุนไพร ดังนี้

- อ้อยยาม่อ
- คาหุเตเซ่น
- ยาเทมอค่า
- กอซอลามา
- เจห่า
- ป่ากู
- อาคาเจตอ
- โลบอ

4. ตำรับยาสมุนไพรสูตรรักษาอาการกระดูกแตก ซึ่งมีส่วนผสมของสมุนไพร ดังนี้

- ยากานอง
- กูแจ
- กูจุ
- กูติ
- ซาดี
- แลกูแลปี

- เตอเรือ
- หม้อจา
- มีวู
- แยช่องสี่

ภาพที่ 4.14 สมุนไพรในพื้นที่ของนายอ้าย หม้อแล

ตามกฎหมายของกรมการแพทย์แผนไทยในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ผู้ยื่นขอจะต้องขึ้นทะเบียนในทำเนียบบุคลากรการแพทย์แผนไทยกับกรมการแพทย์แผนไทยก่อน ถึงจะสามารถยื่นขอรับความคุ้มครองตำรับยาให้เป็นภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยได้ ซึ่งนายอ้ายมีคุณสมบัติในการขึ้นทะเบียนในทำเนียบบุคลากรการแพทย์แผนไทยทั้งในกลุ่มหมอพื้นบ้าน และกลุ่มผู้ปลูกหรือผู้แปรรูปสมุนไพร ดังนั้นในการขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยให้แก่ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงร่างกายของนายอ้าย จะต้องใช้แบบฟอร์มต่างๆ ในการยื่นขอขึ้นทะเบียน ดังนี้

1. แบบคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
2. แบบสำรวจภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
3. แบบสำรวจข้อมูลทำเนียบบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย
4. ข้อมูลเฉพาะกลุ่มหมอพื้นบ้าน
5. ข้อมูลเฉพาะกลุ่มผู้ปลูกหรือผู้แปรรูปสมุนไพร

ซึ่งงานทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการขึ้นทะเบียนบุคลากรการแพทย์แผนไทยให้แก่นายอ้ายก่อนที่จะดำเนินการขอจดทะเบียนตำรับยาสมุนไพรทั้ง 4 สูตร ในปีงบประมาณถัดไป

ภาพที่ 4.15 การทำหน้าที่เป็นหมอยาในพื้นที่ของนายอายุ หม้อแล

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

งานบริหารจัดการทรัพยากรเส้นทางปัญญาสืบสวนข้อมูลเครื่องร่อนมูลไส้เดือน ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ คุณสวัสดิ์ การะหงษ์ เกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลไส้เดือนโดยการส่งเสริมของสำนักพัฒนา ซึ่งในการผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือนเมื่อหมักส่วนผสมต่างๆจนได้ปุ๋ยมูลไส้เดือนแล้วจะต้องมีการร่อนมูลไส้เดือน เพื่อให้ได้ให้ปุ๋ยมูลไส้เดือนที่มีขนาดเล็กเพื่อให้ต้นไม้สามารถนำไปใช้ และเจริญเติบโตได้ง่าย โดยในปัจจุบันเกษตรกรจะใช้แรงงานคนในการร่อนปุ๋ยมูลไส้เดือนบนตะแกรงให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ ซึ่งปัญหาที่พบจากการใช้แรงงานคนในการร่อนคือ

1. ต้องใช้เวลาในการร่อนมูลไส้เดือนค่อนข้างมาก ใช้แรงงานคนในการร่อนมูลไส้เดือนจำนวนมาก และไม่สามารถร่อนได้ต่อเนื่องนานหลายชั่วโมง
2. ขนาดของปุ๋ยชีวภาพที่ได้จากการร่อนด้วยมือมีขนาดไม่สม่ำเสมอ

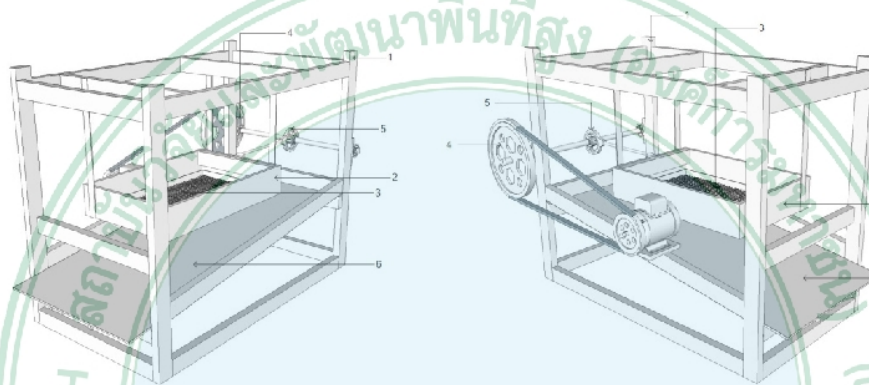

ภาพที่ 4.16 การขอข้อมูลเครื่องร่อนมูลไส้เดือน และเครื่องร่อนมูลไส้เดือน

คุณสวัสดิ์ การะหงษ์ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของการร่อนมูลไส้เดือนด้วยมือ จึงได้ประดิษฐ์เครื่องร่อนมูลไส้เดือนขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการคิดประดิษฐ์และประยุกต์แบบมาจากเครื่องจักรกลทางการเกษตรอื่นๆ เช่น เครื่องสีข้าว เครื่องคัดแยกขนาดผลไม้ เป็นต้น ซึ่งมีหลักการทำงานในการเขย่าให้มูลไส้เดือนลอดผ่านตะแกรง โดยใช้แรงจากมอเตอร์ไฟฟ้า ซึ่งวิธีการนี้มีข้อดีคือ

1. จะได้มูลไส้เดือนที่มีขนาดสม่ำเสมอ
2. ประหยัดเวลาและแรงงานของเกษตรกรได้
3. สามารถร่อนได้ต่อเนื่อง และได้ปริมาณมูลไส้เดือน 100 กิโลกรัมต่อชั่วโมง

ซึ่งในปัจจุบัน คุณสวัสดิ์ เป็นวิทยากรชุมชนในการให้คำแนะนำเกษตรกรรายอื่นๆในการผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือน รวมไปถึงการต่อยอดผลิตเครื่องร่อนมูลไส้เดือนส่งให้หมู่บ้านอื่น เพื่อใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงในการผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือนอีกด้วย ในอนาคตคุณ สวัสดิ์ การะหงษ์ มีความคิดที่จะพัฒนาเครื่องร่อนให้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม และตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น โดยจะเปลี่ยนขนาดของร่อนมูลไส้เดือน เป็นถาดที่สามารถถอดเปลี่ยนขนาดได้ตามต้องการ และมีความประสงค์ที่จะจดทะเบียนเป็นอนุสิทธิบัตรเอาไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้เอกชนนำไปใช้โดยไม่ถูกต้อง โดยยินดีที่จะโอนสิทธิในอนุสิทธิบัตรฉบับนี้ให้แก่สถาบันเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอื่นๆต่อไป งานทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้ดำเนินการจัดจ้านักออกแบบ มาถอดแบบเครื่องร่อนมูลไส้เดือนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อใช้ประกอบการยื่นจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรต่อไป

ภาพที่ 4.17 เครื่องร่อนมูลไส้เดือน

4.2.2 จดทะเบียน/จดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงป่ากล้วย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
ยื่นจดทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ได้แก่ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงกำลัง (ชื่อโบราณ : ขอมะมัยยอ) โดยมีนางเอื้อย วงศ์ศิริราษฎร์ เป็นเจ้าของตำรับยา ซึ่งนางเอื้อยได้รับตำรับยาสูตรนี้ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยที่ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงกำลังมีพืชสมุนไพรเป็นส่วนประกอบทั้งหมด 8 ชนิด ดังนี้

ภาพที่ 4.18 รายการสมุนไพรสูตรบำรุงร่างกาย

เถาบอน เรียงจากซ้ายไปขวา ไค้ซ่า ซ้ามะดัว ซ้าลัว (ปู่เฒ่าทิ้งไม้เท้า) ซัวจัวแล่ง

เถาล่าง เรียงจากซ้ายไปขวา มะเกินดัว มะคินเจ้ ซัวซางฉ่า (สะบ้าลิง) ซัวฉียี่

โดยมีวิธีการทำคือ นำพืชสมุนไพรสดมาทำความสะอาด จากนั้นหั่นเป็นชิ้นๆ และนำไปตากแดด เมื่อสมุนไพรทุกชนิดแห้งสนิทให้นำมาผสมเข้าด้วยกันโดยมีส่วนผสมหลักที่ถือเป็นหัวใจของตำรับยาสูตรนี้คือ ชั่วขางฉ่า(สะบ้าลิง) โดยการผสมจะส่วนผสมทั้งหมดเข้าด้วยกันในปริมาณที่เท่าๆกัน (หากส่วนผสมชนิดใดชนิดหนึ่งขาดไป สามารถใช้ส่วนผสมตัวอื่นๆทดแทนได้ แต่ต้องมีส่วนผสมของชั่วขางฉ่าเสมอ) จากนั้นบรรจุใส่ถุงพลาสติกใส ประมาณ 45 กรัม ราคาขายของละ 50 บาท สามารถเก็บไว้ได้นานหลายปี เมื่อต้องการใช้ให้นำสมุนไพร 1 ซอง (45 กรัม) ห่อผ้าขาวบางต้มในน้ำ 1-2 ลิตร ใช้ต้มแทนชา หรือดองกับเหล้า มีสรรพคุณในการบำรุงกำลัง ช่วยเจริญอาหาร ต้มได้ทุกเพศทุกวัย โดยที่เจ้าหน้าที่งานทรัพยากรเส้นทางปัญญาได้นำข้อมูลและตัวอย่างตำรับยาสมุนไพรพร้อมทั้งส่วนประกอบ ดำเนินการยื่นจดทะเบียนตำรับยาสมุนไพรพื้นบ้านเป็นทรัพยากรเส้นทางปัญญาประเภทภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยกับกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบของกระทรวงสาธารณสุข

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน

งานทรัพยากรเส้นทางปัญญาดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล โดยมีหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูลเป็นผู้รับมอบอำนาจในการยื่นจดทะเบียนเอกสารต่างๆ สำหรับใช้ประกอบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม ภายใต้ชื่อ “ติ๊ะกี” โดยการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “ติ๊ะกี” จะใช้ชื่อกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล เป็นเจ้าของเนื่องจากเป็นเครื่องหมายทางการค้าที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้ออกแบบ และให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงเป็นตัวแทนในการดำเนินการตามขั้นตอนของกรมทรัพยากรเส้นทางปัญญา โดยยื่นขอรับความคุ้มครอง 2 จำพวก คือ 1) จำพวกที่ 18 รายการสินค้า ได้แก่ ย้อม 2) จำพวกที่ 25 รายการสินค้า ได้แก่ ผ้าชิ้น และเสื่อ (ยกเว้นเสื่อชั้นในและเสื่อกีฬา) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบของกรมทรัพยากรเส้นทางปัญญา

ภาพที่ 4.19 เครื่องหมายการค้า “ติ๊ะกี”

4.2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางปัญญา

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) ร่วมกับกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย และกลุ่มสตรีทอผ้าชนกะบ้านห้วยห้อม ได้มีการจัดทำคู่มือ “ผ้าฝ้ายทอผสมชนกะบ้านห้วยห้อม” ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับชุมชน ซึ่งได้รวบรวมประวัติความเป็นมาของการทอผ้าฝ้ายทอผสมชนกะของชุมชนบ้านห้วยห้อม โดยมีขั้นตอนการผลิตตั้งแต่การคัดเลือกชนกะ การย้อมสีธรรมชาติ การทอ ตลอดจนการตรวจสอบสินค้าให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น งานทรัพยากรทางปัญญาจึงได้ลงพื้นที่เพื่อแนะนำการใช้คู่มือให้แก่กลุ่มสตรีทอผ้าชนกะบ้านห้วยห้อม โดยมีสมาชิก เข้าร่วมฟังการแนะนำการใช้คู่มือในครั้งนี้ประมาณ 30 คน งานทรัพยากรทางปัญญาได้มอบคู่มือให้แก่ชุมชนทั้งหมด 100 เล่ม เพื่อใช้เป็นคู่มือการทอผ้าประจำตัวของผู้หญิงกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านห้วยห้อม เพื่อให้ ผู้ทอเกิดการพัฒนาศักยภาพการทอผ้าให้มีมาตรฐานเดียวกัน และใช้ถ่ายทอดวิธีการทอให้ลูกหลานได้เรียนรู้ต่อไป และทางคณะผู้จัดทำได้ชี้แจงถึงเหตุผลในการจัดทำคู่มือการทอผ้าฝ้ายผสมชนกะให้สมาชิกกลุ่มรับทราบ ซึ่งในการจัดทำคู่มือผ้าฝ้ายทอผสมชนกะบ้านห้วยห้อม คณะผู้จัดทำได้มุ่งหวังเพื่อการแจกจ่ายหรือเผยแพร่ แต่มุ่งหวังเพื่อให้กลุ่มผ้าทอมีคู่มือในการทอผ้าที่เป็นมาตรฐานเท่านั้น โดยที่เนื้อหาในคู่มือจะถูกแปลทั้งหมด 3 ภาษา ซึ่งในส่วนภาษาไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลทั่วไป และสมาชิกที่อ่านภาษาไทยได้สามารถเข้าใจเรื่องราว และขั้นตอนเกี่ยวกับการทอผ้าฝ้ายทอผสมชนกะ ส่วนภาษากะเหรี่ยงเพื่อให้สมาชิกที่ไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้ สามารถเข้าใจถึงขั้นตอนวิธีการทอผ้าที่ถูกต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน และส่วนภาษาอังกฤษเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับการทอผ้าของชุมชนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.20 การแนะนำการใช้คู่มือ “ผ้าฝ้ายทอผสมชนกะบ้านห้วยห้อม”

ในปัจจุบันกลุ่มยังไม่สามารถติดตามสัญลักษณ์ GI ลงบนสินค้าของกลุ่มได้ เนื่องจาก กลุ่มยังไม่มีคณะกรรมการภายใน และภายนอก ในการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าตามระเบียบของกรมทรัพยากรทางปัญญา งานบริหารจัดการทรัพยากรทางปัญญาของชุมชน จึงได้ติดต่อขอศึกษาดูงานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย อ.เมือง จ.ลำพูน ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งที่มีการบริหารจัดการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตลอดทั้งกระบวนการ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนางานด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ้าฝ้ายทอผสมชนกะบ้านห้วยห้อม ซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนของสถาบัน โดยศึกษาดูงาน ดังนี้

ภาพที่ 4.21 เข้าพบ นางนิชาดา สุริยะเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

เข้าพบ นางนิชาดา สุริยะเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งได้อธิบายประวัติความเป็นมาของการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ้าไหมยกดอกลำพูน และการทุ่มเทพพัฒนางานมาเป็นระยะเวลา ๘ ปี กว่าจะมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ ทำให้งานผ้าไหมยกดอกลำพูนที่ติดเครื่องหมาย GI มีราคาสูงกว่าผ้าไหมธรรมดาที่ไม่ได้ติดเครื่องหมาย GI ถึง 30 % โดยปัจจัยของความสำเร็จของผ้าไหมยกดอกลำพูนคือ กระบวนการจัดเตรียมกลุ่ม และมี อบจ.สนับสนุนและให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ลักษณะการจัดการของกลุ่ม คือ อบจ.เป็นเจ้าของเครื่องหมาย GI และให้สมาชิกเท่านั้น ที่จะใช้เครื่องหมายได้ ปัจจุบันสมาชิกเป็นผู้ประกอบการผ้าทอ 11 ราย และมีช่างทอ 400 กว่าราย ซึ่งปัจจุบันมีคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ 3 ระดับ เพื่อให้ได้มาตรฐานตามขั้นตอนการผลิตที่ได้ยื่นไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่

1. Auto control ผู้ประกอบการควบคุมการผลิตเอง
2. Internal control ประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ด้านผ้าทอ อบจ.ลำพูน พ่อครูแม่ครู ตัวแทนผู้ประกอบการผ้าทอ ทำหน้าที่ควบคุมการตรวจสอบภายใน โดยจะสุ่มตรวจปีละ 3 ครั้ง ตรวจตามคู่มือ หากตรวจพบชิ้นงานที่ไม่ได้มาตรฐานก็จะยกเลิกการให้เครื่องหมาย GI กับผู้ประกอบการรายนั้นๆ
3. External control ประกอบด้วย ตัวแทนจากสถาบันการศึกษา พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีต่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ้าฝ้ายทอผสมขนแกะบ้านห้วยห้อม เพื่อการขับเคลื่อนงานต่อไป

1. ต้องให้กลุ่มผ้าทอเข้าใจก่อนว่าทำ GI ไปทำไม ทำแล้วได้ประโยชน์อะไร (ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม) ประโยชน์ทางนามธรรม คือการได้ปกป้องภูมิปัญญา ประโยชน์ทางรูปธรรม คือรายได้และเศรษฐกิจที่มาหล่อเลี้ยง เพราะกลุ่มจะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนถึงจะประสบความสำเร็จ
2. แนะนำให้พากลุ่มผ้าทอไปศึกษาดูงานที่อื่น หรือเชิญผู้รู้เข้าไปแนะนำ (กระบวนการแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำงานและทำงานเชิงรุก)
3. เจ้าภาพ/ที่เลี้ยงต้องเป็นหน่วยงานภายในพื้นที่ เช่น อบต. ต้องชี้ให้หน่วยงานในพื้นที่เห็นความสำคัญร่วมกัน และสิ่งที่ อบต.จะได้ประโยชน์

จากนั้นงานทรัพยากรสินทางปัญญาได้เข้าพบและหารือกับ คุณ มะลิวัลย์ หัวหน้ากลุ่มผ้าทอผสมชนแกะ บ้านห้วยหอม คุณ บรรจง หัวหน้าศูนย์แม่ลำน้อย คุณสุรพันธ์ กอนแก้ว เจ้าหน้าที่พาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริปางตอง บ้านปางตอง ตำบลหมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน และนักพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.แม่ลำน้อย จ.แม่ฮ่องสอน เกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการทั้งภายนอก และภายในชุมชนในการตรวจสอบ และควบคุมมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามระเบียบของกรมทรัพยากรสินทางปัญญา เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้อย่างถูกต้อง และได้มอบคู่มือผ้าฝ้ายทอผสมชนแกะบ้านห้วยหอมให้แก่หน่วยงานไว้ใช้ประโยชน์ ซึ่งทุกหน่วยงานยินดีให้ความร่วมมือในการจัดตั้งคณะกรรมการ และให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆที่ทางกลุ่มต้องการ โดยที่คุณสุรพันธ์ กอนแก้ว เจ้าหน้าที่พาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคณะกรรมการภายนอกในการตรวจสอบ และควบคุมมาตรฐานผ้าฝ้ายทอผสมชนแกะว่าควรประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

- 1) พาณิชย์จังหวัด
- 2) พัฒนาชุมชนจังหวัด
- 3) อุตสาหกรรมจังหวัด
- 4) เกษตรจังหวัด
- 5) ปศุสัตว์จังหวัด
- 6) ศูนย์ศิลปาชีพ
- 7) ศูนย์บริการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริปางตอง

ภาพที่ 4.22 การหารือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
งานบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาของชุมชน ได้ดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน โดยจัดการประชุมเพื่อชี้แจงการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เพื่อรองรับการใช้เครื่องหมายการค้าของกลุ่ม โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการ และกำหนดกฎระเบียบของกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 45 ท่าน ดังนี้

๑. นางหลอด	เหง	440 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๒. นางคอง	เหง	442 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๓. นางน้อย	ลงช่วย	439 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

๔. นางเชิง	ลุงเมือง	442 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
5. นางสาวออง	ลายคำ	495 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
6. นางอุ	ลุงเม้ง	454 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
7. นางสาวน้อม	ลุงจัน	438 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
8. นางเนิง	สจี้	53/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
9.นางยง	อาฮีน	461 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
10.นางสาวอาม	อาซ่ง	493 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
11.นางสาวยอน	พิรุฬห์ไตร	447 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
12.นางเน	นาเหง	447 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
13.นางสาวสรณ์สิริ	ยอดแสง	525 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
14.นางหล้ม	ลุงเมือง	460 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
15.นางเจียง	นางอ่อง	52/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
16.นางลี	คำยี้	450 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
17.นางมล	ลุงคำ	445 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
18.นางหนึ่ม	จองตา	3/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
19.นางแขก	ลุงกู่	47/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
20.นางสาวตาล	ลงช่วย	437 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
21.นางสาวพรนิภา	ลุงเม้ง	454 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
22.นางสาวพิมพ์ชนก	ลุงโซย	552 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
23.นางสาวจัน	ลุงกู	463 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
24.นางน้อม	ลุงโซย	444 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
25.นางลับ	อาซ่ง	2/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
26.นางสาวปิ่น	คำยี้	450 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
27.นางสาวจอย	เหง	523 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
28.นางเงิน	ลุงเม้ง	452 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
29.นางใหม่	ลุงจาน	27/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
30.นางจิ่ง	ลาปาน	100(21)/พ ต.ม่อนปิ่น อ.ฝาง จ.เชียงใหม่
31.นางสาวแสง	จองโม่ง	496 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
32.นางถั่วย	จองตาล	492 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
33.นางหอม	ลุงจ่าน	499 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
34.นางสาวธรรม	ลุงเมือง	458 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
35.นางโพ	คำยี้	462 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
36.นางสาวสาย	นายโม	459 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
37.นางเซน	ลุงมาด	23/ช หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
38.นายประสงค์	แช่เต๋มา	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

39.นางสาวเกื้อกุล	จันทร์รัตน์	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
40.นางสาวอภิญญา	โชนัน	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
41.นางสาววิภาดา	ไชยมงคล	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
42.นางคำ	ลุงกู	459 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
43.นางชาติ	จันทร์หา	444 หมู่ที่ 9 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
44.นางสาวไอรดา	โพทัว	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
45.นางสาวอุมาภรณ์	หัตถินทร์	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น. โดยมีนายประสงค์ แซ่เผ่า เป็นประธานการประชุม สรุปสาระสำคัญของการประชุมได้ดังนี้

เรื่องที่ ๑ ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ตามที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงในได้มีการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตรเพื่อเป็นรายได้เสริมให้เกษตรกร และได้มีการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติปางแดงใน เพื่อดำเนินการด้านกิจกรรมด้านการผลิต จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับบุคคลที่สนใจ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มที่เป็นสมาชิกในหมู่บ้านได้เข้าร่วมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ มีมติเห็นชอบการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรม โดยชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดตั้งกลุ่มมีรูปแบบที่ถูกต้อง และมีการรับรอง ให้การสนับสนุนจากภาครัฐ ในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ในรูปของนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ในการประสานงานและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานอื่น อันเป็นการส่งเสริมความมีศักยภาพของหมู่บ้านปางแดงใน จึงเสนอให้มีการดำเนินการเพื่อขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน

เรื่องที่ ๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการของกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน

ในที่ประชุมได้มีการเสนอชื่อ พร้อมทั้งมีการออกเสียงให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม ดังต่อไปนี้

-	นางคอง เห่ง	ดำรงตำแหน่ง	ประธาน
-	นางสาวพรนิภา ลุงเม็ง	ดำรงตำแหน่ง	รองประธาน
-	นางอาม อาซุง	ดำรงตำแหน่ง	เลขานุการ
-	นางสาวตาน ลงช่วย	ดำรงตำแหน่ง	เหรัญญิก
-	นางนัม ลุงไชย	ดำรงตำแหน่ง	กรรมการ
-	นางสาวจอย เห่ง	ดำรงตำแหน่ง	กรรมการ
-	นางจิน ลุงกู	ดำรงตำแหน่ง	กรรมการ

โดยคณะกรรมการกลุ่มจะมีวาระการทำงาน ๑ ปี

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ ๓ กำหนดระเบียบวาระการดำเนินงานของกลุ่ม

ในที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดระเบียบวาระการดำเนินงานของกลุ่ม พร้อมทั้งร่างกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่ม โดย

- เรียกระเบียบนี้ว่า “ระเบียบกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน” ว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน พ.ศ. 2558

- ระเบียบนี้จะมีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม 2558 เป็นต้นไป

- ชื่อและที่ตั้งที่ทำการ

ชื่อ “กลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน”

ที่ตั้ง บ้านเลขที่ 442 หมู่ที่ 9 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

โดยรายละเอียดของกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม จะแบ่งออกเป็น 8 หมวด จำนวน 28 ข้อ

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ ๔ การขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนและการเสนอชื่อผู้แทนกลุ่มทางกลุ่มมีมติให้มีการดำเนินการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีมอบหมายให้

๑. นางคอง เหง

๒. นางสาวตาน ลงช่วย

3. นางอาม อาซุง

เป็นสมาชิกผู้มีอำนาจทำการแทนในการดำเนินการขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

มติที่ประชุม รับทราบ

การขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนจะต้องเขียนคำร้องขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ชุมชนนั้นอาศัยอยู่ และในเอกสารจะต้องมีการเสนอชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอจดทะเบียน 3 ชื่อ ซึ่งนายทะเบียนจะเลือกชื่อที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มวิสาหกิจที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วกับกรมส่งเสริมการเกษตร

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ให้ความเห็น โดยมีมติเห็นชอบเสนอชื่อกลุ่มเพื่อประกอบการขอจดทะเบียนตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชน กลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน
- 2) วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน
- 3) วิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพสตรีบ้านปางแดงใน

ปิดการประชุมเวลา 14.00 น.

ภาพที่ 4.23 การประชุมเพื่อชี้แจงการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน

งานบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาของชุมชน ได้ดำเนินงานจัดทำป้ายห้อยสินค้าให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ บ้านเด่นยางมูล เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของการใช้ทรัพยากรสินทางปัญญา ได้แก่ เครื่องหมายการค้า ให้แก่กลุ่ม โดยทีมงานทรัพยากรสินทางปัญญาได้ดำเนินการจัดจ้างนักออกแบบ และพิมพ์ป้ายห้อยสินค้า ตามรูปแบบที่กลุ่มต้องการ โดยที่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ต้องการป้ายห้อยสินค้าขนาด 3x8 เซนติเมตร และเจาะรูเพื่อร้อยเชือกตรงกลาง โดยให้ออกแบบโทนสี Earth tone เน้นสี เขียวขี้ม้า น้ำตาล และวางสีพื้นหลังเป็นเนื้อกระดาษห่อพัสดุสีน้ำตาลแบบหนา เน้นการออกแบบที่เรียบง่าย และมีรายละเอียดในส่วนของเครื่องหมายการค้า เบอร์โทรศัพท์ และข้อความ Product by karen

ภาพที่ 4.24 ป้ายห้อยสินค้าของกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ

กลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล ต้องการป้ายห้อยสินค้าขนาด 4x8 เซนติเมตร และเจาะรูเพื่อร้อยเชือกตรงกลาง โดยให้ออกแบบโทนสี Earth tone เน้นสีคราม และน้ำตาลเปลือกไม้ วางสีพื้นหลังเป็นเนื้อกระดาษแบบมัน และพิมพ์ทั้งสองด้าน (หน้า-หลัง) เน้นการออกแบบที่ให้ออกถึงลวดลายผ้าลายโบราณ

และมีรายละเอียดในส่วนของเครื่องหมายการค้า เบอร์โทรศัพท์ ชื่อกลุ่ม รหัสสินค้า ราคาสินค้า และ facebook ของกลุ่ม

ภาพที่ 4.25 ป้ายห้อยสินค้าของกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน
งานบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา ได้จัดทำฉลากสินค้าให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจาก ช้างข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพการใช้ทรัพยากร
ทางปัญญาของชุมชน ซึ่งในฉลากสินค้าจะต้องมีองค์ประกอบต่างๆดังนี้

1. รูปเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม
2. ชื่อสินค้า “ถ่านอัดแท่งจากช้างข้าวโพด”
3. สโลแกนของกลุ่ม “ร้อน แร่ง ทน ประหยัด ปลอดภัยไร้ควัน”
4. คุณสมบัติของถ่านอัดแท่งจากช้างข้าวโพด
 - ระยะเวลาอดดับนานกว่า 2 ชั่วโมง
 - ให้ความร้อนสูงสม่ำเสมอ
 - ไม่มีกลิ่น ไม่แตกปะทุ ไม่มีควัน
 - แข็งแกร่ง ไม่แตก ไม่ยุ่ย
 - ใช้น้ำน้อย
5. ชื่อและที่อยู่ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากช้างข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง
133 ม.2 ต.พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน
6. เบอร์โทร: 096-2106272, 088-8686100
7. ขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม
8. สนับสนุนโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
9. วิธีการใช้: ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร
10. ส่วนประกอบ : ถ่านช้างข้าวโพด/แป้งมัน/น้ำ

โดยที่นักออกแบบได้ทำการจัดวางฉลากให้สมาชิกเลือกเบื้องต้น จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ภาพที่ 4.26 ฉลากสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง ชุดที่ 1

ภาพที่ 4.27 ฉลากสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง ชุดที่ 2

ภาพที่ 4.28 ฉลากสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ้ำน้ำออตแห่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง ชุดที่ 3

ภาพที่ 4.29 ฉลากสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ้ำน้ำออตแห่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง ชุดที่ 4

ซึ่งกลุ่มเลือกฉลากสินค้าแบบที่ 5 ชุดที่ 2 เนื่องจากเมื่อนำไปติดกับถุงพลาสติกที่ใช้แพคถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด ขนาด 1 กิโลกรัม ฉลากมีความโดดเด่น และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4.30 ฉลากสินค้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

5.1.1 จดทะเบียน/จดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาใหม่ที่เกิดจากผลงานวิจัย ดังนี้

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2558 งานทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการจดแจ้ง/จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 15 รายการ ดังนี้

- สิทธิบัตรการประดิษฐ์ 4 รายการ
- อนุสิทธิบัตร 2 รายการ
- ลิขสิทธิ์ 7 รายการ
- เครื่องหมายการค้า 1 รายการ
- ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 1 รายการ

5.1.2 ติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนการขอขึ้นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2558 งานทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการติดตามสถานะทรัพย์สินทางปัญญา/แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการตามขั้นตอนการขอขึ้นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด ดังนี้

- ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมดของสถาบันฯ (2554-2558) 67 รายการ
- ติดตาม/แก้ไขสถานะทรัพย์สินทางปัญญา 52 รายการ
- ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีสถานะทางกฎหมายแล้ว 24 รายการ

5.1.3 จัดทำคู่มือการขอขึ้นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร

งานทรัพย์สินทางปัญญาจัดทำหนังสือคู่มือ “การยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร” ซึ่งคู่มือฉบับนี้กล่าวถึงรายละเอียดของการยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภท “สิทธิบัตร” ได้แก่ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร เพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัย นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสำหรับการเขียนร่างคำขอสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และสิทธิบัตร การออกแบบให้ถูกต้องตามรูปแบบของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

5.1.4 การปรับปรุงระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Management System: IPMS) ให้มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันฯ มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพรองรับการจัดการฐานข้อมูลที่จะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยจะเพิ่มสิทธิให้นักวิจัย/ผู้ประสานงานที่ยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เข้ามาดูสถานะในการขอขึ้นจดทะเบียนในเรื่องของตนเองได้ รวมถึง Flowchart ที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการในทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท โดยที่

งานทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินการจัดจ้างพัฒนาระบบระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจะครบกำหนดส่งงานวันที่ 19 เมษายน 2559

5.2 การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน

5.2.1 ศึกษา รวบรวม สังเคราะห์ ผลลัพธ์ องค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงป่ากล้วย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
จากการสำรวจ พบว่า ชุมชนในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงป่ากล้วย เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชสมุนไพรพื้นบ้าน และมีองค์ความรู้ในการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านในการรักษาโรค อีกทั้ง ยังมีตำรายาพื้นบ้านที่คงอยู่กับชุมชนมาตั้งแต่อดีต ควรที่จะยื่นขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาเหล่านั้นสูญหายและได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจดทะเบียน/จดทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยกับกลุ่มหมอยาสมุนไพรในพื้นที่ พบว่าหมอยาในพื้นที่ได้แก่ นางเอี้ย วงศ์ศิริราษฎร์ ต้องการจดทะเบียนตำรายาสมุนไพร 2 ตำรับคือ ยาบำรุงร่างกาย สูตร1 และยาแก้ผดผื่น
 - พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจาก ชิงข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง มีความต้องการที่จะจัดทำเครื่องหมายการค้าของกลุ่ม เพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ลูกค้าสามารถแยกสินค้าของกลุ่มออกจากผู้ผลิตรายอื่นได้ และทราบว่าใครเป็นผู้ผลิต ดังนั้น งานทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายการค้า และประโยชน์ของการใช้เครื่องหมายการค้า และจัดทำเครื่องหมายการค้าให้กับกลุ่ม ซึ่งกลุ่มฯได้เลือกเครื่องหมายการค้าเป็นรูปฝักข้าวโพดที่ล้อมรอบด้วยถ่านอัดแท่ง ในวงกลมรูปลูกศรสีเขียว เพื่อสื่อถึงการนำชิงข้าวโพดที่ไม่มีประโยชน์แล้ว กลับมาใช้ประโยชน์โดยการทำเป็นถ่านอัดแท่ง
 - พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน
จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอของพระบาทห้วยต้มจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ โดยใช้รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกัน รวมถึงมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มที่ต่างกัน
- 1) กลุ่มศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม
จากการหารือกับผู้นำกลุ่ม พบว่า มีหน่วยงานจากภาครัฐ เข้ามาออกแบบเครื่องหมายทางการค้าและสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ให้แก่กลุ่มแล้ว แต่ยังมีส่วนงานที่ทางกลุ่มต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาเข้ามาช่วยดำเนินการให้ก็คือ (1) ต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการจดทะเบียนลวดลายผ้าที่ทางกลุ่มคิดค้นขึ้นมาใหม่ ให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน (2) กลุ่มอยากจะรวบรวมลายผ้าทั้งลายโบราณและลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ในรูปแบบหนังสือรวบรวมลายผ้า เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทราบประวัติความเป็นมาของลวดลายผ้าลายต่างๆ และเพื่ออนุรักษ์ลายผ้าโบราณไม่ให้สูญหายไป

2) วิสาหกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ

กลุ่มต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญาออกแบบเครื่องหมายการค้าโดยใช้สัญลักษณ์เป็นรูปนกฮูกสองตัว (เนื่องจากเป็นสินค้าแปรรูป) และใช้ชื่อแบรนด์ว่า DokoOwl (โดเกอโอ) ภาษากะเหรี่ยงแปลว่านกฮูก ซึ่งงานทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดทำเครื่องหมายการค้าให้กับกลุ่ม และต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญานับสนุนป้ายติดคอเสื้อ และป้ายสำหรับติดสินค้า

3) วิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล

กลุ่มมีเครื่องหมายการค้าที่สมาชิกภายในกลุ่มออกแบบเอง ภายใต้แบรนด์ TAKI (ตะกี้) และต้องการให้งานทรัพย์สินทางปัญญายื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกลุ่มกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา และสนับสนุนป้ายติดคอเสื้อ และป้ายสำหรับติดสินค้า

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

ชุมชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชสมุนไพรพื้นบ้าน และมีองค์ความรู้ในการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านในการรักษาโรค อีกทั้งยังมีตำรับยาพื้นบ้านที่คงอยู่กับชุมชนมาตั้งแต่อดีต ซึ่งควรที่จะยื่นขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้นสูญหายและได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม จากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจดทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยกับหมอในพื้นที พบว่า นายอายุ หน่อแล ต้องการจดทะเบียนตำรับยาสมุนไพร 4 ตำรับคือ 1) ตำรับยาสมุนไพรสูตรแก้ปวดท้อง ท้องอืด เป็นไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย 2) ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงกำลัง 3) ตำรับยาสมุนไพรสูตรแก้พุง เป็นหนอง และ 4) ตำรับยาสมุนไพรสูตรรักษาอาการกระดูกแตก ซึ่งงานทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการจดทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในปัจุบันประมาณต่อไป

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงป่ากล้วย อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

งานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาส่งข้อมูลเครื่องร้อนมุลไส้เดือน เกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลไส้เดือน ได้แก่ คุณสวัสดิ์ การะหงษ์ ซึ่งเล็งเห็นปัญหาของการใช้แรงงานคนในการร่อนปุ๋ยมูลไส้เดือนบนตะแกรง จึงได้คิดค้นเครื่องร่อนมุลไส้เดือนขึ้นมาแก้ปัญหา และต้องการที่จะให้สถาบันยื่นจดทะเบียนเป็นอนุสิทธิบัตรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์กับเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆต่อไป

5.2.2 จดทะเบียน/จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง

- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปากกล้วย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

ยื่นจดทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตำรับยาสมุนไพรสูตรบำรุงกำลัง (ชื่อโบราณ : ขอเจม่วยอ) กับกระทรวงสาธารณสุข โดยมีนางเอีย วงศ์ศิริราษฎร์ เป็นเจ้าของตำรับยา และสถาบันเป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนการยื่นขอจดทะเบียน

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน

งานทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล ภายใต้แบรนด์ “ตะกี้” และใช้ชื่อกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณบ้านเด่นยางมูล เป็นเจ้าของ และให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงเป็นตัวแทนในการดำเนินการตามขั้นตอนของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

5.2.3 เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
งานทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดทำคู่มือ “ผ้าฝ้ายทอผสมขนแกะบ้านห้วยห้อม” ขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือการทอผ้าประจำตัวของผู้อยู่ในชุมชนบ้านห้วยห้อม และให้ผู้ทอเกิดการพัฒนาศักยภาพการทอผ้าให้มีมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงใช้ถ่ายทอดวิธีการทอให้ลูกหลานได้เรียนรู้ต่อไป ซึ่งจะสามารถพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับใช้ควบคุมมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามระเบียบของกรมทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้อย่างถูกต้อง และได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในการผลักดันให้ชุมชนสามารถใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้ เช่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์บริการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริปางตอง บ้านปางตอง ตำบลหมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
งานทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน ในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เพื่อบริหารจัดการใช้เครื่องหมายการค้าของกลุ่ม ภายใต้ชื่อวิสาหกิจกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน และจะดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกลุ่มในปีงบประมาณถัดไป
- พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อ.ลี้ จ.ลำพูน
งานบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานจัดทำป้ายห้อยสินค้าให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผ้าทอแกะสลักลายโบราณบ้านเด่นยางมูล เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (เครื่องหมายการค้า) ของชุมชน
- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน
งานบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำฉลากสินค้าให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจาก ชิงข้าวโพดบ้านศรีบุญเรือง เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (เครื่องหมายการค้า) ของชุมชน